

1. Samenvatting voorstel

Weerbaarheid en veerkracht zijn essentieel voor een veilige samenleving. De noodzaak om deze te versterken is niet nieuw, maar de context en urgentie zijn in de afgelopen jaren veranderd. Klimaatverandering, geopolitieke spanningen, ontwikkelingen op het gebied van volksgezondheid en maatschappelijke veranderingen leiden tot nieuwe, complexe en impactvolle crises. Daarom is het van belang om in gezamenlijkheid te werken aan het versterken van een weerbare samenleving én weerbare organisaties. Zolang het Rijk nog geen duidelijke richting biedt, dient gezamenlijk (gemeenten, veiligheidsregio's, de geneeskundige keten, politie, samenwerkingspartners, de private sector en de (georganiseerde) samenleving) verkend te worden waar de verantwoordelijkheden liggen en welke route nodig is om een bijdrage te leveren aan het versterken van weerbaarheid.

2. Algemeen

Onderwerp:	Leidende principes weerbaarheid en veerkracht	Opgesteld door:	VRHM Afd. Crisisbeheersing H.M. (Kevin) de Jonge
		Afgestemd met:	Directieteam (DT) VRHM
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum	22 mei 2025
Agendapunt:	9.	Bijlage(n):	-
Portefeuille:	A. Heijstee (DB) L. Weber (VD)	Status:	Meningvormend
Vervolgtraject besluitvorming:	-	Datum:	-

3. Besluit

Algemeen Bestuur besluit:

- Meningvormend te spreken over de Leidende principes weerbaarheid en veerkracht.

4. Toelichting op het besluit

Om richting te geven aan het versterken van weerbaarheid en veerkracht binnen onze regio, zijn leidende principes opgesteld. Deze principes zijn gebaseerd op actuele observaties en bieden houvast bij de verdere beleidsontwikkeling, uitvoering en samenwerking. Ze helpen om focus aan te brengen, rollen te verduidelijken en consistent te handelen, ook in afwachting van nadere landelijke kaders. Daarmee vormen de principes Vuistregels die besluitvorming sturen en richting geven aan het handelen voor gezamenlijke inzet van de veiligheidsregio, gemeenten en ketenpartners.

Leidende Principes Weerbaarheid en Veerkracht

Urgentie

Observatie: Uit diverse (recente) onderzoeken blijkt dat Nederland niet klaar is voor de gevolgen van grootschalige, langdurige crises. Met de hedendaagse incidenten en crises kunnen we voor uitdagingen komen te staan waarbij de overheid niet de hulpverlening of zorg kan verlenen die de samenleving van ons gewend is. De impact van deze crises, zoals bij militaire of hybride crises, is

zeer groot. Dit maakt dat weerbaarheid en veerkracht van de samenleving belangrijker is dan ooit. Wij leven niet in een tijdperk van verandering, maar in verandering van een tijdperk.

1. De urgentie voor het versterken van weerbaarheid en veerkracht is groot; beleidsvoorbereiding en -uitvoering kunnen niet langer wachten.

Scope/afbakening

Observatie: de veiligheidsregio ziet een grote verscheidenheid aan nieuwe of veranderende ontwikkelingen op het gebied van klimaatverandering (natuurbranden, overstromingen et cetera), geopolitieke ontwikkelingen (militaire dreiging en hybride incidenten), ontwikkelingen op het gebied van volksgezondheid (pandemieën) en maatschappelijke ontwikkelingen (polarisatie, vluchtelingenstromen). De dreiging neemt hierbij toe. Ook vanuit de Veiligheidsstrategie van het Koninkrijk der Nederlanden wordt ingezet op een all-hazard-benadering, waarbij op alle incidenttypen wordt voorbereid. Wel is te zien dat de aandacht in de samenleving vooral gericht is op de militaire dreiging.

2. De versterking van weerbaarheid en veerkracht moet vormgegeven worden vanuit een all-hazard-benadering, waarbij de militaire en hybride dreiging als aanjager wordt gezien.

Rollen en verantwoordelijkheden

Observatie: de afbakening van taken en verantwoordelijkheden is nog onvoldoende duidelijk. Het Rijk heeft in december een Kamerbrief weerbaarheid (de zogenaamde wat-brief) toegezonden. Eind van het tweede kwartaal van 2025 moet de hoe-brief komen. Er zijn echter signalen dat deze brief mogelijk een tussenbrief wordt en het waarschijnlijk is dat de gewenste duidelijkheid nog geruime tijd uitblijft. Om vanuit de geschetste urgentie aan de slag te kunnen is het wenselijk om in de basis richting te geven aan de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.

3. Het Rijk geeft richting aan het brede vraagstuk, de veiligheidsregio helpt bij eenduidigheid en zoekt actief aansluiting bij lopende initiatieven op lokaal, regionaal en nationaal niveau en gemeenten voeren regie op lokale inspanningen en leveren maatwerk waar nodig.
4. De veiligheidsregio vervult een actieve platformfunctie in het bredere netwerk. Wij signaleren ontwikkelingen en richten onze inzet en ondersteuning op het agenderen, aanjagen en faciliteren.

Inhoudelijke invulling en methodiek

Observatie: ook inhoudelijk moet de veiligheidsregio verdere stappen zetten. Hierbij is het zowel van belang om te werken aan de eigen weerbaarheid, als ook aan het versterken van maatschappelijke weerbaarheid. Dit is een opgave voor de gehele maatschappij; gemeenten, veiligheidsregio, crisispartners, zorginstellingen en tal van andere instituten en organisaties, alsmede private organisaties en collectieven. Omdat we opereren in een context van voortdurende verandering moeten we wendbaar blijven en tegelijkertijd de kennis en ontwikkelingen van het Rijk toepassen.

5. De versterking van weerbaarheid en veerkracht kent twee samenhangende opgaven: het waarborgen van de interne continuïteit van gemeenten en veiligheidsregio en het extern versterken van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht.
6. De Veiligheidsregio zet in op een aanpak die aansluit bij de dynamische ontwikkelingen; we beginnen klein met oog voor wendbaarheid en adaptiviteit.
7. Bij het versterken van weerbaarheid en veerkracht worden bestaande netwerken versterkt en wordt gebouwd aan een wederkerige samenwerking tussen samenleving, maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en overheid.
8. Bij communicatie en gedragsexpertise over weerbaarheid en veerkracht is de landelijke communicatiestrategie van de NCTV leidend.

5. Kader

In het Regionaal Beleidsplan (RBP) van de Veiligheidsregio Hollands Midden is als derde opgave opgenomen: "Wij zetten ons in voor de zelfredzaamheid van inwoners". De ontwikkelingen in de wereld hebben daarbij gezorgd voor een verbreding naar zelf- en samenredzaamheid en harmonisatie met de landelijke begrippen weerbaarheid en veerkracht. In de jaarplannen van 2024 en 2025 van de VRHM is deze opgave nader uitgewerkt in het opstellen van een visie op zelf- en samenredzaamheid en op het opstellen van een meerjaren-uitvoeringsplan. Om invulling te geven aan deze complexe opgave, is het van belang richting mee te geven aan de veiligheidsregio, en in zekere mate ook aan gemeenten en (crisis) partners om effectief te kunnen werken aan het versterken van weerbaarheid en veerkracht. Dat wordt middels deze leidende principes voorgesteld.

6. Consequenties

Financieel:

Geen. Nadere uitwerking volgt in de herziene conceptvisie zelf- en samenredzaamheid en het meerjaren-uitvoeringsplan weerbaarheid en veerkracht. Hierin zullen concrete voorstellen worden gedaan ter bevordering van de weerbaarheid en veerkracht.

Capaciteit:

Geen. Bij de nadere uitwerking van dit vraagstuk wordt gekeken op welke wijze dit efficiënt en effectief opgepakt kan worden.

7. Aandachtspunten / risico's

De ontwikkelingen op het gebied van het versterken van weerbaarheid en veerkracht zijn zeer dynamisch. Die dynamiek in combinatie met onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden en de door dreigende crises aanwezige urgentie, bemoeilijkt het nemen van een afgewogen besluit. Niettemin brengt uitstel van beleidsvoorbereiding en uitvoering, gelet op de geschetste urgentie, risico's met zich mee.